

ULUSLARARASI BEDÜZZAMAN SEMPOZYUMU-III

**20. Asırda İslâm Düşüncesinin Yeniden Yapılanması ve
Bedüzzaman Said Nursî**

İlmi Heyet

Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. İbrahim Canan,
Prof. Dr. Suat Yıldırım, Prof. Dr. Ahmet Akgündüz, Prof. Dr. Faris Kaya

Yayına Hazırlayan

Mehmet Paksu

Tercümeleler

Arapça

Veli Sırım, Abdülaziz Hatip, Kenan Demirtaş

İngilizce

Metin Karabaşoğlu

Almanca

Nuriye Uşşak

Dizgi

Nesil Basım Yayın

551 32 25

Baskı, Cilt:

Nesil Matbaacılık A.Ş.

551 32 27

ISBN 975-408-271-5

©

Bu eserin yayın hakkı Nesil Basım Yayın A.Ş.'ye aittir.

◆

Sanayi Cad. Bilge Sk.No: 2

Yenibsona / İSTANBUL

Tel: (0212) 551 32 25 pbx

ULUSLARARASI BEDIÜZZAMAN SEMPOZYUMU
INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON BEDIÜZZAMAN

اللقاء الدولي لدراسة البعث

24-26 September 1995 İstanbul - TURKEY

BEDIÜZZAMAN VE İSLÂM DÂVÂSÎ

AHMED BEHCET*

İstanbul'da müceddid bir dâvâ adamı, etbâna ve talebelerine sunduğu risalelerden oluşan "Risâle-i Nur" ile eşsiz eserler ortaya koyan İslâm mütefekkiri Bediüzzaman Said Nursî hakkında bir sempozyum düzenlendi.

Katılımcılar onun müteaddid yönleri hakkında çeşitli yorumlarda bulundular. Bunlardan bazıları yaradılıştaki Hâlik'in âyetlerine kalbini sonuna kadar açmış bir sūfî olarak onu ele aldı. Bazıları onu, ilm-i kelâma katkıda bulunan, bu ilmi kuru mantık ifadelerinden alıp, îmanın tazeliğine ulaştıran bir kelâm âlimi olarak takdim etti.. Bazıları ondan, keşif ve ifade bakımından üstün san'at yönleri bulunan bir edîb olarak bahsetti. Bazıları da onu, İslâma yöneltilen hücumlara karşı dimdik ayakta duran ve insanların inançlarını himaye etmeye çalışan bir hareket adamı olarak tanımladı...

Hakikatte Bediüzzaman bu özelliklerin tamamına sahiptir.

Bediüzzaman hayatı boyunca bir mücadeleyi ısrarla sürdürmüş ve risâlelerinden birisinde kendi konumunu şöyle dile getirmiştir; İlm-i kelâmın delillerinden istinbât edilen ma'rifetullah, ma'rifet-i kâmile değildir. İtmi'nân-ı kalbî sağlamaz.

Bu ma'rifet ne zaman ki Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın metodu üzerine kurulursa, işte o zaman ma'rifet-i tâmme gerçekleşir ve kalpte itmi'nân-ı kâmil sağlanmış olur.

---

* AHMED BEHCET (Yazar)

Arap dünyasının tanınmış gazetecilerinden birisidir. Hukuk ve gazetecilik alanında ihtisasını yaptı. 1950'li yıllardan beri Mısır'ın en büyük gazetesi olan *el-Ehram*'da köşe yazarlığı yapmaktadır. Günlük yazılarını gazetenin ikinci sayfasında "Dünya Kutusu" başlığını taşıyan köşesinde yayınlamaktadır. Aynı gazetenin Yazı İşleri Başkan Yardımcılığı'nı da yürütmektedir. Mısır radyosunda günlük yorumlar yapmaktadır.

İlim ve sanat dalında Nobel ödülü sahibidir. Ahmet Behcet'in İslâmî, edebî ve sosyal hadiselerin kritiği şeklinde 40 kitabı bulunmaktadır. Bu kitaplarından 4'ü, İngilizce, Fransızca, Türkçe, Hindçe, Sırpça ve Hırvatçaya tercüme edilmiştir.

Evli, iki çocuk babasıdır.

Ma'rifet-i Kur'âniye karşısında sûfilerin dayandığı ma'rifet yolu nâkis ve sonuçsuz bir yoldur. Zira—İbn Arabî gibi—Vahdet-i Vücûd taraftarları "Lâ mevcûde illâ hû" demektedirler.

Allah (Sübhanehû ve Teâlâ) önünde huzûr-u kalbîye ulaşabilmek için kâinatın inkârı noktasına varmışlardır.

Doğrudan Kur'ân-ı Kerim'den nemâlanan ma'rifet ise, kâinatı ademe garketmeksizin, onu nisyan-ı mutlaka mahkum etmeksizin, bilakis ihmal ve abesiyetten kurtarıp Allah (Sübhanehû ve Teâlâ) yolunda istihdam eden, her bir şeyi ma'rifet-i İlahîyi aksettiren bir ayna kılan, her bir şeyde ma'rifet-i İlahîye bir pencere açan devamlı bir huzûr-u kalbî sağlamaktadır.

Bağdat Üniversitesi'nde Tefsir ve İslâm Düşüncesi dalı öğretim üyesi olan Dr. Muhsin Abdülhamid'e göre Bediüzzaman ma'rifet metodlarından yeni bir tarzı benimsemiştir. Bu metod doğrudan okunan Kur'ân'a, görünen Kur'ân olan kâinata ve konuşan Kur'ân olan Resûlullah'a dayanan bir metoddur.

Mesneviyyü'l-Arabî

Kitâbetin bir ana kaynağı vardır. O da kıraattir. Biz buna kültür de diyebiliriz. Yazarın kültür birikimine, deneyimlerine, his ve yeteneklerden elde ettiği nasibine göre kitabet yönünü ortaya kor.

Her şeyin bir istisnası olsa da, genelde bütün kitaplar bu kuralı tasdik eder mahiyettedir.

Bazan kişi öyle bir kelimayı okur ki, onun bu âlemden birisinin ortaya koymadığını açıkça hisseder. Bu sözü söyleyenin kitâbette uzman olmadığını öğrendiğinde adeta dehşete kapılır. Aslında yazarlık yoluyla geçim sağlamamaları bir yana, yaşamlarını bu doğrultuda da sürdürmezler.

Bu söylediğimiz hususla ilgili bir örnek verelim. Sûfilerden Muhammed b. Abdülcebbar en-Neferî, inci ve cevher misâl hakikatlerden bahsederken, bunları bir yere kaydetme yoluna gitmemiştir. Talebelerinin önünde söylediği sözleri dileyenlerin yazabileceğini söylemişti.

Bir diğer misâl: Said Nursî'nin söylediği her söz cevâhirdi; ne varki çok azı müstesna asla yazmamıştı. Daha ziyade müridleri ve talebelerine söylediği risâlelerden ibaretti.

Ehl-i tasavvuf ve müceddidlerin geride bıraktıkları kaynaklara baktığımızda, bu gibi kahramanların gerçek mânâda kahraman olarak anlaşılmadığını şaşkınlık içinde görmekteyiz.

Örneğin, talebelerine yönelik mektuplar şeklinde büyük müceddid Bediüzzaman tarafından yazılan Risâle-i Nur eserini ele alın.

Bu zatın Mesneviyyü'l-Arabî isimli bir eseri var. Aslında Mesnevî Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin eseridir. Bilindiği gibi mesnevî kelimesi, şiirde ikişer ikişer beyitler halinde yazılan bölümlere denmektedir. Rûmî, Mesnevî'sinde yaklaşık yirmi bin beyit kaleme almıştır. Sonra Bediüzzaman gelmiş, Arapça olarak yazdığı eserine Mesneviyyü'l-Arabî ismini koymuştur. Her ne kadar bu kitap şiir şeklinde bir divan değildir. Ancak, müceddid Üstâd kitabına böyle bir ismi özellikle seçmiştir.

Bu seçimiyle söylemek istediği şey acaba nedir?

Bana göre bu yolla, bu risâlesinin kalbe, akla, nefse ve ruha olan tesirine işaret etmek istemiştir.

İmanın tecdidı ve kalplerde iyice yer etmesi, kararmış ruhları yeniden aydınlatması açısından tıpkı Celâleddin Rûmî'nin fârisî olarak yazdığı eseri gibi etki yapmaktadır.

Buradan hareketle Bediüzzaman, Celâleddin Rûmî'nin ruhuna uygunluğu te'kid etmek, aynı zamanda onun "Mesnevî-i Rûmî"sinden ayırdetmek için eserine "Mesneviyyü'l-Arabî" ismini koymuştur. Hakikaten bu kitap, kitâbet sanatında çok mesafeler katetmiş yazarların dahi ulaşamayacağı seviyede bir belâğat örneğidir.

"Sözlerin iyi anlaşılıyor"

Bediüzzaman Said Nursî "İfade-i Merâm" başlığı altında şunları söylüyor:

"Bir bahçeye girsem iyisini intihâb ederim. Koparmasından zahmet çeksem hoşlanırım. Çiğniğini, yetişmemişini görsem 'Huz mâ safâ' derim. Muhatablarını da öyle arzu ederim. Derler:

'Sözlerin iyi anlaşılıyor?'

"Bilirim ki, kah minare başında, kah kuyu dibinde konuşuyorum. Neyliyeyim, zuhurat öyle. Şu kitapta mütekellim aciz kalbimdir. Muhatab asi nefsimdir. Müstemî', müteharri-i hakikat bir Japondur. Temaşa eden bunu düşünmeli..."

Bu sözler, Bediüzzaman deryasından bizlere bazı kesitler sunmaktadır. O öyle bir denizdir ki, yüzeyi dalgalar ve fırtınalarla doludur. Ancak dibinde mücevherler ve inciler kaynar. Bu cevherler günyüzüne çıkabilmek için büyük gayrete, meşakkate, fehme ve cihâda muhtaçtır.

Bazan onun üslubu bir bahar tatlılığı kadar inceleşir. Ve bazan keskin kış fırtınaları gibi esip gürlemektedir. Bazan semâ ile birlikte okurları da ağlar; Ve bazan onun sözlerinde ortalık gül gülistan olur. Tıpkı yeryüzünde zamanın ve mevsimlerin peşpeşe gelmesi gibi birbirinden farklı bu haller ardarda dizilir.

Nasıl ki insanlar dört mevsime hükmedemiyorlarsa, onun ifadelerindeki bu tatlı akışta da bir tahakküm söz konusu değildir.

Bediüzzaman Said Nursî şöyle der:

"İlem Eyyühe!-Aziz! Çekirdek ağaç olmazdan evvel, yumurta kuş olmazdan evvel, habbe başak vermezden evvel binlerce imkân ve ihtimaller içerisinde ve binlerce sûret ve şekillere girmek kabiliyetinde iken; o eğri büğrü ihtimaller, yollar içinden çekilip doğru ve müstakim ve muntec bir şekle, bir vaziyete sevk edilmelerinden anlaşılır ki, o tohumlar, evvelce de Allâmü'l-Guyüb'un terbiye, tedvir, tedbiri altında imişler. Sanki o tohumların her birisi, kudret kitaplarından istinsah edilmiş küçük bir tezkeredir. Yahut bir fihristedir. İlm-i Ezeliden alınmıştır. Yahut kader kitaplarından yazılmış bazı düsturlardır."